

Status for Salmonella Dublin

Erik Rattenborg
Dyrlæge, ph.d.
SEGES Innovation

Salmonellareglerne blev pr. 1. juli 2021 strammet op. Opstramningerne er foretaget for at få besætninger i Salmonella niveau 2 til at foretage mere målrettet og grundigere sanering. Målet ligger fast, nemlig at få Danmark fri for Salmonella Dublin. Med de nye krav skal kurven knækkes, så målet kan nås indenfor en overskuelig fremtid.

Status for kødkvæg og andre besætningstyper

Salmonellasituationen for kødkvægsbesætninger har ligget stabilt og meget lavt gennem de seneste år. Kun et par håndfulde besætninger er for nuværende i niveau 2, hvilket udgør ca. 0,2%. Til sammenligning er 10,8% af malkekvægsbesætningerne i niveau 2, og andelen har desværre været stigende siden 2015, hvor den var nede omkring 5%. Ca. 9% af slagtekalvebesætningerne ligger i niveau 2 og ca. 14% af ejendommene med malkekvieopdræt. Sidstnævnte er jo tæt knyttet til malkekvægsbedrifterne. De fleste slagtekalveproducenter får også kalvene derfra, og selvom deres leverandører skal være i niveau 1, får de småkalve ofte fra mange forskellige, hvilket øger risikoen. Besætninger i niveau 2 må kun levere dyr til slagtning eller til eksport.

De nye regler

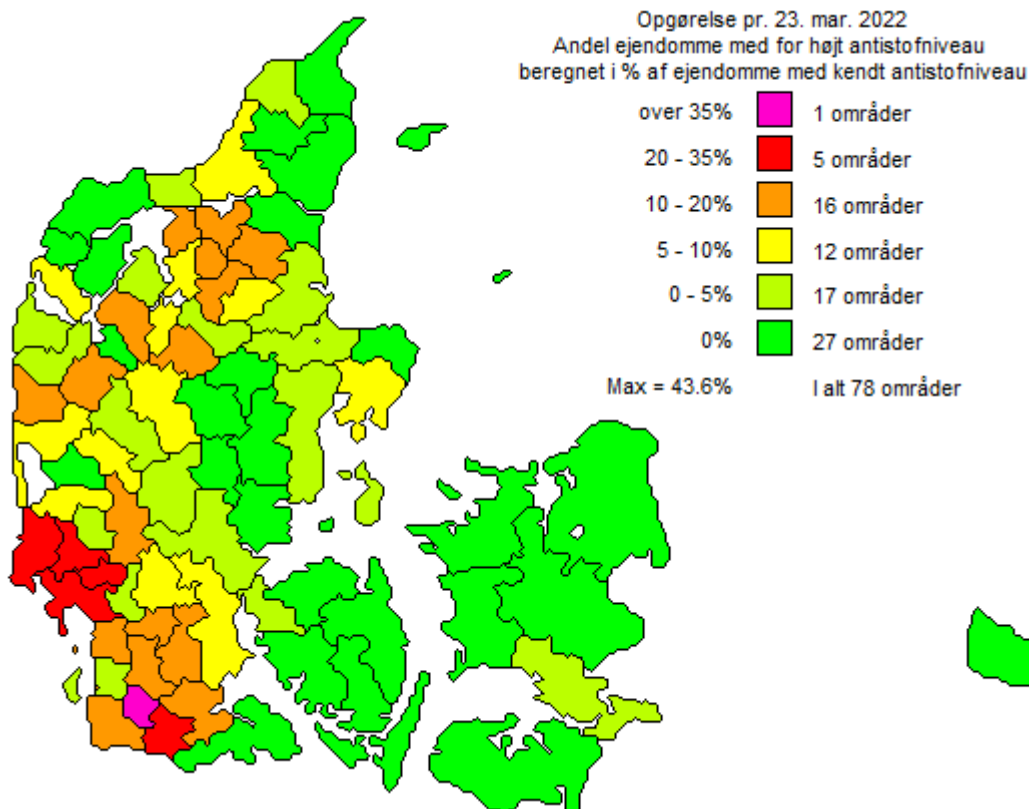
Der er nye regler for besætninger i niveau 2 både for mælkeleverende og ikke-mælkeleverende, d.v.s. også kødkvægsbesætninger. Men der er som nævnt langt større andel af malkekvægsbesætningerne i niveau 2 end kødkvægsbesætninger. Blandt andet kan nævnes:

- Der er krav om fremdrift i saneringen, der skal følge en fyldestgørende og målrettet handlingsplan udarbejdet sammen med besætningsdyrlægen. Der er bl.a. krav om at reducere risikoen for smittespredning til andre ejendomme ved f.eks. dyr på græs, gyllekørsel, transport mellem egne ejendomme, besøg på ejendommen og maskinsamarbejde.
- Fødevarerstyrelsen kommer på besøg to gange årligt, for at kontrollere om planen er tilstrækkelig, og om den overholdes. Besøgene er gebyrbelagte, d.v.s., besætningsejeren skal betale Fødevarerstyrelsen for forberedelse og besøg.
- Besætningsdyrlægen skal løbende udtage blodprøver af forskellige dyregrupper for at følge fremdriften. For kødkvægsbesætninger i niveau 2 betyder det, at der to gange årligt skal udtages 8 – 25 blodprøver afhængig af besætningens størrelse.
- Kravene til, at en bedrift i niveau 2 kan skifte til niveau 1, er blevet udvidet for at give større sikkerhed for, at besætningen nu også er fri for salmonella.

Smitterisiko

SEGES har undersøgt, hvilke overordnede faktorer, der betyder mest for risikoen for, at en besætning bliver smittet med Salmonella Dublin. Undersøgelsen er foretaget for malkekvægsbesætninger, men resultaterne kan også være relevante for kødkvægsbesætninger. Den altoverskyggende faktor er antallet af smittede besætninger indenfor en afstand af 5 km. Også af betydning, men i mindre grad, er besætningsstørrelse og indkøb af levedyr samt salmonellahistorik.

Smitten fra naboer kan komme ad mange ruter. Det kan være gylletransport og -spredning, transport af dyr mellem ejendomme, personer, rotter og mus, m.v. Hvis man bor i et område med mange smittede naboer, er det således en god idé at være ekstra påpasselig med den eksterne smittebeskyttelse. Det drejer sig især om visse områder af Sydvestjylland, Syd- og Sønderjylland, Vestjylland og Himmerland (se figur). De andre faktorer (besætningsstørrelse m.v.) vil kun i mindre grad være relevante for kødkvægsbesætninger.

Figur 1. Andel af malkekvægsbesætninger i niveau 2 i forskellige områder.

Dyrskuedeltagelse

Der er altid en risiko ved at sende sine dyr til dyrskue, men der gøres, hvad man kan for at minimere den. Særligt skal nævnes, at besætninger, der også har importerede dyr stående, skal have taget de lovomfattede blodprøver (der skal undersøges 2 dyr for IBR og BVD ved blodprøvning hver måned i henh. 6 og 12 måneder efter importen), og de importerede dyr skal have været i karantæne og testet efter SEGES' og L&Fs forskrifter.

For så vidt salmonella er der ikke ændret på forholdsreglerne for dyrskuedeltagelse for kødkvægsbesætninger. Besætningen skal have været i niveau 1 i mindst 7 måneder, men der er ikke krav om ekstra blodprøvning. Det er der derimod for malkekvægsbesætninger, der skal have taget en ekstra tankmælksprøve indenfor 1 måned op til dyrskuet, og de tilmeldte dyr skal blodprøves hver især. Også kvier af malkerace fra ejendomme med kvieopdræt skal blodprøves. Hvis der er positiv reaktion kan besætningen ikke udstille. Der kan dog være særregler for lokale dyrskuer.

Læs nærmere om Salmonella Dublin-programmet på www.salmonella.dk og om regler for dyrskuedeltagelse på www.landbrugsinfo.dk/public/c/1/3/sundhed_velfard_sundhedsregler_deltagelse_dyrskuer_danmark